

بخش داخلی بیست و سومین نمایشگاه کتاب تهران «در گفت و گو با محمود سالاری»

■ گفت و گو از احسان صفاپور

اشاره:

بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران در حالی به پایان رسید که اگر چه برای چهارمین سال متوالی، برگزاری خود را در مصالای بزرگ امام خمینی (ره) تجربه می‌کرد اما نسبت به سال‌های پیش با موانع و مشکلات تازه‌ای دست به گریبان شده بود. امسال بخش بزرگی از محل برگزاری نمایشگاه تبدیل به کارگاه بزرگ ساختمانی شده بود و عملیات عمرانی در مصال محدودیت‌های مکانی بسیاری را به بزرگترین رخداد فرهنگی کشور تحمیل کرده بود. با این همه مسئولان برگزاری با مساعدت رئیس جمهوری، توانستند سازه‌های موقت نمایشگاهی را جایگزین رواق‌های مصال برای حضور برخی از ناشران داخلی حاضر در این نمایشگاه کرده و در کنار شبستان (به عنوان کامل‌ترین بخش ساخته‌شده مصالاً) اقدام به برگزاری بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران کنند.

در این میان مانند سال‌های گذشته سهم عمده مکان برگزاری به ناشران چهارگانه داخلی (عمومی، دانشگاهی، آموزشی و کودک و نوجوان) اختصاص داشت. از سویی حجم بالای تقاضا و ثبت‌نام ناشران و در دیگر سو، زمان و مکان محدود برای جا نمایی و فعالیت این ناشران در طول برگزاری نمایشگاه، کمیته ناشران داخلی را به یکی از پرکارترین و پرمخاطب‌ترین بخش‌های نمایشگاه تبدیل کرد. با پایان گرفتن نمایشگاه نیز همچنان گمانه‌ها و گفت و گو‌ها پیرامون برخی از رخداد‌های این بخش در محافل رسانه‌ای و صنفی ادامه دارد. در گفت و گویی که پیش رو دارید بخشی از مهمترین مسائل نمایشگاه در حوزه ناشران داخلی، با «محمود سالاری» مدیر کمیته ناشران داخلی نمایشگاه بیست و سوم بررسی شده است.

نمایشگاه محل تلاقی تمام بر دارهای نشر کشور است

**به نظر من امسال
نمایشگاه کتاب
به یک نقطه قوت
برای کل نظام
جمهوری اسلامی
ایران تبدیل شد**

در نمایشگاه بیست و سوم، اگر شبستان را استثنا کنیم، ما تنها کف زمین در اختیار داشتیم. به اعتقاد من در این شرایط ایجاد سازه، رساندن برق و تلفن به غرفه‌ها، نقشه‌کشی و اختصاص غرفه به ناشران در زمان تعیین شده، نشان از نقاط قوت گروه برگزارکنندگان نمایشگاه داشت

پپردازیم. به نظر شما همکاری انجمن‌های فرهنگی ناشران در بخش‌های چهارگانه چگونه بود؟ شما به عنوان مسئول کمیته ناشران داخلی آیا از این همکاری‌ها رضایت داشتید؟

□ خوشبختانه رابطه مسئولان برگزاری نمایشگاه کتاب تهران با کل تشکل‌ها و انجمن‌های حوزه نشر بسیار صمیمی است، به ویژه تشکل‌های همکار در برگزاری نمایشگاه. ما از تیرماه سال قبل جلسات هماهنگی و بازبینی آیین‌نامه‌های نمایشگاه را با حضور نمایندگان تشکل‌های چهارگانه همکار در برگزاری نمایشگاه برگزار کردیم که قریب به ۱۰ جلسه شد. ما در این جلسات آیین‌نامه‌های انضباطی، ثبت نام و حضور و غرفه برتر نمایشگاه را با حضور همکاران تشکل‌های صنفی نشر مورد بازنگری قرار دادیم. حتی در این جلسات فرمول تخصیص غرفه به بحث و بررسی گذاشته شد و ما با کمک دوستان فرمول‌های مختلفی را آزمایش کردیم. این برای ما هم خوشایند بود و هم یک نقطه قوت در برگزاری نمایشگاه محسوب می‌شد. در مراحل ثبت نام، نقشه‌کشی و جانمایی نیز دوستان ما در تشکل‌های نشر، بسیار زحمت کشیدند و همراه ما بودند که لازم است همین جا از تلاش این عزیزان تشکر و قدردانی کنم. امیدوارم زحمت دوستان در تعاونی ناشران کشور و انجمن‌های فرهنگی ناشران دانشگاهی، آموزشی و کودک و نوجوان منجر به نزدیکی بیشتر قلوب شده و همکاری‌های ما ادامه پیدا کند و در نهایت ثمره این تلاش‌ها به توسعه صنعت نشر کشور منتج شود.

■ به تدوین آیین‌نامه تخصیص غرفه، یعنی تعیین معیارهای مترابندی در این جلسات اشاره کردید. با توجه به گفته خود شما که فرمودید امسال تنها کف زمین در اختیار داشتید و باید سازه‌های موقت در آن قسمت‌ها ایجاد می‌کردید، چطور توانستید از پیش معیار و مبنای مشخصی برای غرفه بندی

■ بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران با همه سختی‌ها و مشکلاتی که برای برگزارکنندگان داشت برگزار شد و خاطره شیرین دیگری در اذهان باقی گذاشت. به عنوان پرسش اول می‌خواهم دیدگاه شما را نسبت به کلیت برگزاری نمایشگاه بیست و سوم بدانم؟

□ به نظر من امسال نمایشگاه کتاب به یک نقطه قوت برای کل نظام جمهوری اسلامی ایران تبدیل شد. زیرا مسئولان برگزاری توانستند در یک شرایط غیر مترقبه، نمایشگاهی آبرومند برگزار کنند. اینکه می‌گویم آبرومند به آن معنا نیست که هیچ اشکالی وجود نداشت و کارها صد در صد درست انجام شد بلکه بازدهی و خروجی کار مد نظر است. به هر حال در علم فیزیک هم هنوز ماشینی ساخته نشده که بازدهی صد در صد داشته باشد و همگان به بازدهی نسبی توجه دارند.

در برگزاری نمایشگاه بیست و سوم، اگر شبستان را استثنا کنیم، ما تنها کف زمین در اختیار داشتیم. به اعتقاد من در این شرایط ایجاد سازه، رساندن برق و تلفن به غرفه‌ها، نقشه‌کشی و اختصاص غرفه به ناشران در زمان تعیین شده، نشان از نقاط قوت گروه برگزارکنندگان نمایشگاه داشت. بر همین مبنا است که می‌گویم کل موضوع برگزاری بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران موجب سرفرازی نظام جمهوری اسلامی ایران شد. میزان غرفه‌های ایجاد شده، مقدار کتاب عرضه شده و میزان استقبال از نمایشگاه را باید با هم جمع کرد و موضوع را مورد بررسی قرار داد که از دید من قابل دفاع و ارزشمند است.

■ در مورد گروه برگزارکنندگان که البته زحمات فراوانی متحمل شدند تا نمایشگاه بیست و سوم آبرومند برگزار شود، صحبت به میان آمده و خواهد آمد اما شاید بد نباشد در این فرصت به همکاری برخی تشکل‌های همکار در حوزه ناشران داخلی

مشخص کنید؟

همانطور که می‌دانید در سال‌های قبل تعداد عناوین منتشر شده، تنها ملاک تخصیص غرفه بود. از سوی دیگر باید به این نکته توجه کرد که بحث حضور ناشران در نمایشگاه یک بحث است و اینکه پس از ثبت‌نام چه مترژی غرفه به ناشران ثبت‌نام شده اختصاص پیدا کند بحث دیگری است که همواره محل مناقشه بوده است. ما از نمایشگاه بیست و یکم یک‌سری مؤلفه‌های دیگر را مطرح کردیم که از جمله آنها تعداد صفحات منتشر شده بود. در نمایشگاه بیست و دوم این پارامترها را دوباره لحاظ کردیم اما در نمایشگاه بیست و سوم این مؤلفه‌ها را تاثیر گذارتر در نظر گرفتیم. یعنی دیدیم که مجموعه نشر کشور به همان سمتی حرکت می‌کند که نمایشگاه در آن مسیر است؛ به عنوان مثال کتاب‌های تألیفی را متمایز از کتاب‌های ترجمه امتیازبندی کردیم. البته ناگفته نماند این هم از همان پیشنهاداتی بود که دوستان همکار در تشکل‌های نشر ارائه کردند. به طور مشخص انجمن فرهنگی ناشران دانشگاهی فرمولی را مدون کرده بود که در آن مؤلفه‌ها و متغیرهای کامل و دقیقی آورده شده بود اما متأسفانه بستر احصای همه این پارامترها برای ما وجود نداشت. اما قسمتهایی که امکان اجرایی شدن داشت را با هماهنگی و استفاده از بانک اطلاعات خانه کتاب انجام دادیم. شاخص‌هایی چون تألیف، ترجمه، گردآوری، قطع و تعداد صفحات را متفاوت از هم بررسی کردیم. حتی ناشران را در حوزه‌های مختلف با خودشان مقایسه کردیم، مثلاً در بخش آموزشی، ناشران را با همکاران خودشان در حوزه آموزشی مقایسه کردیم. از طرف دیگر می‌دانستیم که به هر حال یک کف وجود دارد، ولو این کف به لحاظ مساحت کوچک باشد. بنابراین کف را در محاسبات X قرار دادیم و متغیرهای دیگر را بر حسب این ملاک به صورت فرضی محاسبه کردیم؛ وقتی کف ما به دست آمد، می‌توانستیم امتیاز ناشر را به دست بیاوریم. بر این اساس معیار تخصیص غرفه را به دست آوردیم. بنابراین مشخص شد ناشری که $X+1$ امتیاز دارد چه مقدار از کل مترژ را می‌تواند در اختیار داشته باشد یا ناشری که $X+10$ امتیاز دارد چه میزان غرفه می‌تواند در اختیار داشته باشد. این فرمول‌ها را به تشکل‌های همکار هم ارائه کردیم تا اگر ملاحظاتی در این موارد دارند، به ما اطلاع بدهند.

البته این را تأکید می‌کنم که ما کاملاً و صد در صد نمی‌توانستیم فرمول را اجرا کنیم، چرا که اگر ناشری ۲ امتیاز کسب می‌کرد نمی‌توانستیم به آن ناشر ۲ متر غرفه بدهیم، بنابراین در این فرمول از ضریب هم‌ترازی استفاده کردیم. این کار انرژی بسیاری از تیم اجرایی گرفت. دوستان ما در خانه کتاب هم در این مسیر بسیار متحمل زحمت شدند. گزارش‌گیری از ناشران در این مرحله بسیار مشکل و طاقت‌فرسا بود و ما ناچار شدیم بارها فرمول مورد نظر را مورد بازنگری قرار دهیم. اتفاقی که در این فرمول رخ داد این بود که هرم به دست آمده از این فرمول قاعده بسیار پهنی داشت اما نوک آن بسیار طولانی و تیز می‌شد. به این معنا که حدود ۳۰ ناشر یا کمی بیشتر سه چهارم کل غرفه‌ها را به خود اختصاص

می‌دادند و یک چهارم باقی‌مانده برای بقیه ناشران که حدود هزار و اندی ناشر می‌شدند اختصاص می‌یافت.

■ همین جا یک سؤال برای علاقه‌مندان نشر کشور مطرح می‌شود، آیا به نظر شما همین موضوع یک آسیب برای صنعت نشر کشور نیست؟ اینکه اگر بخواهیم کاملاً منطبق بر معیارها عمل کنیم دو سوم نمایشگاه به ناشران پر کاری می‌رسد که مثلاً در نمایشگاه با ۷۰۰ تا ۸۰۰ عنوان کتاب جدید، حضور پیدا می‌کنند. ریشه این آسیب را از کجا می‌دانید؟ به هر حال ناشری که در طول سال فعال بوده حق خود می‌داند که در نمایشگاه

مترژ قابل توجهی از آن خود کند.

کاملاً درست است. ما در کشور با سه دسته ناشر سر و کار داریم. گروهی ناشر حرفه‌ای هستند؛ گروهی ناشرانی هستند که می‌توان به آنها ناشر نیمه حرفه‌ای اطلاق کرد و گروه سوم افرادی هستند که تفننی به کار نشر می‌پردازند. به‌طور کلی این دسته افراد معلمان، استادان دانشگاه و یا کارمندانی هستند که در کنار کار اصلی خود به طور تفننی کتاب هم منتشر می‌کنند. با ذکر یک مثال موضوع را روشن‌تر کنم، در کشور سازمانی وجود دارد به نام سازمان تربیت بدنی که متولی ورزش است. در کنار آن کمیته ملی المپیک هم وجود دارد که وظیفه‌اش قهرمان‌پروری است. نگاه من به صنعت نشر کشور این است که نمایشگاه کتاب باید به مثابه کمیته ملی المپیک عمل کند. دلیلی ندارد که ما بخواهیم همه ناشران کشور را در نمایشگاه کتاب حاضر ببینیم. به اعتقاد من باید ناشران بزرگ در نمایشگاه کتاب شرکت کنند که استحقاق آن را هم دارند. به‌طور عمومی نگاه به نمایشگاه کتاب همواره بر طرف‌کننده آسیب اقتصادی نشر هم بوده است؛ یعنی اینکه مثلاً ناشری به دلیل عملکرد غیر حرفه‌ای چک برگشتی دارد حالا در نمایشگاه کتاب سودی عایدش بشود و چکش را پاس کند. یا اینکه نگاهی وجود دارد که باید هر سال ناشران بیشتری در نمایشگاه حاضر شوند. به نظر من این نگاه باید اصلاح شود. نمایشگاه جای ناشرانی است که به‌ماهو ناشر باشند، یعنی کار حرفه‌ای آنها نشر باشد.

■ البته در کل صنعت نشر کشور هم این جلوه ملموس خواهد شد.

بله. افرادی ناشر می‌مانند که بتوانند در رقابت اقتصادی نشر خودشان را حفظ کنند. شما به کشورهای پیشرفته نگاه کنید؛ آیا واقعا ۹ هزار پروانه نشر یا به‌عبارتی ۹ هزار ناشر وجود دارد؟ یا در نمایشگاه‌های کتاب ۳ هزار ناشر داخلی تقاضای ثبت‌نام دارد، یا ۲ هزار ناشر داخلی شرکت می‌کند؟ شخصاً چند نمایشگاه کتاب در سطح دنیا را از نزدیک دیده‌ام، واقعا اینگونه نیست. متأسفانه ما چون در صنعت نشرمان از دیرباز یک‌سری حمایت‌های نابجا داشته‌ایم که هر کس بنا به‌هر دلیلی پروانه نشر می‌گرفت؛ و به‌طور کلی یک آسیب اقتصادی در این حوزه وجود داشت. اینگونه می‌شود که بر اساس آنچه گفتم هرم تخصیص غرفه ما در نمایشگاه کتاب

به اعتقاد من
تشکل‌های نشر
می‌توانند در این
عرصه قدرتمندتر
عمل کنند و بنیه
علمی آنها باید در
برگزاری نمایشگاه
به کمک گرفته شود

می‌توانند ردگیری کنند و در این زمینه چاره‌ساز باشند.

یک قاعده پهن پیدا می‌کند و نوک آن تیز و بلند می‌شود؛ یعنی ما به این نقطه می‌رسیم که اگر بخواهیم کاملاً بر اساس فرمول عمل کنیم به یک ناشر در نمایشگاه کتاب ۲ هزار متر غرفه می‌رسد.

■ در واقع می‌توان نتیجه گرفت که تشکل‌های نشر باید در طول سال در این زمینه همکاری داشته باشند و همکاری آنها تنها به مقطع زمانی نمایشگاه محدود نشود. ساز و کار اجرایی این همکاری مستمر چیست؟ کار باید از کجا آغاز شود؟

■ به هر حال طبیعی است که نمی‌تسود به ناشری در فضای نمایشگاه تهران ۲ هزار متر غرفه داد. این مشکل را چگونه حل کردید؟

□ ببینید یکی از کارهایی که هر ساله در نمایشگاه کتاب صورت می‌گیرد بحث اطلاع‌رسانی است، معتقدم این اطلاع‌رسانی باید به خود تشکل‌ها واگذار شود. اگر این اتفاق بیفتد و هر تشکلی در حوزه فعالیت خود در نمایشگاه اطلاع‌رسانی کند آن وقت ما می‌توانیم کنترل کنیم که چرا فلان کتابی که در نمایشگاه نیست در سیستم اطلاعاتی وجود دارد؟ تشکل مربوطه می‌تواند فهرست کتاب‌های ناشران را به طور دقیق تهیه کند، الان این کار به عهده خانه کتاب است. فهرست کتاب‌ها را روی یک لوح فشرده تهیه می‌کند و به نمایشگاه می‌آورد. نتیجه این می‌شود که بازدیدکننده سراغ کتابی را که می‌گیرد، سیستم به او می‌گوید فلان ناشر کتاب را منتشر کرده، اما وقتی مراجعه می‌کند می‌بیند ناشر کتاب را به نمایشگاه نیاورده است. به هر حال خانه کتاب فهرست کتاب‌های منتشر شده ناشران را در اختیار دارد. امکانات او اجازه نمی‌دهد که سراغ تک تک ناشران رفته و ببیند کدام کتاب را به نمایشگاه می‌آورد. اما می‌توانیم از تشکل‌ها بخواهیم که به اعضایش اعلام کند که بر اساس این معیار می‌توانی در نمایشگاه حضور پیدا کنی. اگر ناشری کتابی را ندارد حق ندارد نام آن را در سیستم اطلاع‌رسانی قرار دهد. این منوط به آن است که به تشکل‌ها تفویض اختیار کنیم و از آنها بخواهیم. الان چند سال است که تشکل‌ها این کار را در نمایشگاه انجام نمی‌دهند. چون انجام نمی‌دهند انگیزه‌ای هم ندارند. انجمن‌های فرهنگی ناشران دانشگاهی یا کودک و نوجوان چون خودشان در طول سال نمایشگاه تخصصی برگزار می‌کنند

□ کف و سقف مشخص قرار دادیم. کف ۹ متر و سقف ۲۵۰ متر در نظر گرفته شد. در این بازه ناشران را امتیازبندی کردیم و به این صورت در واقع هرم موجود پهن‌تر شد. در شبستان که محل استقرار ناشران عمومی بود حداکثر متراژ را نزدیک به ۱۰۰ متر قرار دادیم که آن هم در راهرو نیست. یعنی راهروها حداکثر ۳۹ متر است. یعنی عمق سه متر است و دست بالا ۱۳ متر بر غرفه هم می‌توانیم به ناشر بدهیم. به این ترتیب ناشری که بر اساس فرمول ۲۰۰ متر به او برسد حداکثر ۳۹ متر می‌توانیم، اختصاص دهیم. من معتقدم به ناشران بزرگ ظلم می‌کنیم تا از ناشران کوچک حمایت بشود، در نتیجه بدنه نشر کشور نحیف می‌شود. ما باید یک سری ناشر حرفه‌ای داشته باشیم و حالا گروهی هم بتوانند نیمه حرفه‌ای فعالیت کنند. خارج از این دو دسته، اگر بخواهیم متصور باشیم با افرادی که ۳۰ عنوان کتاب در ۳ سال دارند مواجه می‌شویم و به لحاظ قانونی می‌توانند در نمایشگاه شرکت کنند، اما من به عنوان مدیر کمیته ناشران داخلی یقین دارم که کار این شخص نشر نیست.

به اعتقاد من تشکل‌های نشر می‌توانند در این عرصه قدرتمندتر عمل کنند و بنیه علمی آنها باید در برگزاری نمایشگاه به کمک گرفته شود. شناختی که آنها از ناشران حرفه‌ای و نیمه حرفه‌ای دارند می‌تواند به حل این معضل کمک کند. ناشرانی که کتاب‌سازی می‌کنند یا به عبارت دقیق‌تر کتاب دزدی می‌کنند را

نمایشگاه بین‌المللی

کتاب تهران یک

چهارراه است که

باید تمام تشکل‌ها

و فعالان نشر در

آن به هم برسند.

به اعتقاد من اگر

تشکلی می‌تواند

بخش‌هایی چون

تبلیغات و یا بخش

جنبی را به عهده

بگیرد باید این اتفاق

بیفتد

این فهرست‌ها را تهیه کرده‌اند. اگر بخواهیم می‌توانند این کار را در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران هم انجام دهند. این است که می‌گویم بنیه علمی تشکل‌ها باید به کار گرفته شود. نکته دوم این است که بدون تعارف ناشران به ما اعتماد نمی‌کنند، گمان می‌کنند اگر به ما تعداد اصلی کتاب‌هایشان را بگویند ما می‌گوییم مثلاً اگر ۱۰ عنوان کتاب جدید دارید حق ندارید ۱۰۰ متر غرفه داشته باشید اما نمی‌توانند به تشکل‌های خودشان اطلاعات غلط ارائه کنند. اگر این اتفاق بیفتد و اطلاع‌رسانی صحیح انجام بشود از تردهای بی‌مورد در نمایشگاه جلوگیری می‌شود. بنابراین باید بنیه علمی تشکل‌ها در این سمت و سو به کار گرفته شود چون آنها هستند که می‌دانند وضعیت صنعت نشر در کشور چگونه است و در بازار به طور مستقیم با کل مجموعه صنعت نشر در ارتباط هستند. اگر این اتفاق بیفتد بسیاری از معضلات کنونی در نمایشگاه حل می‌شود.

■ برخی تشکل‌ها معتقدند مسئولان برگزاری نمایشگاه تمایلی برای همکاری با آنها در برگزاری نمایشگاه کتاب تهران ندارند. به عنوان مثال اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران که خود سال‌ها در برگزاری نمایشگاه همکاری داشت، چند سالی است که در مجموعه برگزارکنندگان حضور ندارد. اگر بخواهیم یک طرفه به قاضی برویم، می‌خواهیم به ما بگویند که آیا واقعاً اینگونه است که از سوی برگزارکنندگان این تمایل به همکاری وجود ندارد؟

□ در مورد این تشکل‌های خاص، هر دو طرف یعنی ما و همان تشکل‌ها سابقه‌ای از هم داریم که می‌تواند ملاک قضاوت قرار بگیرد. در چند دوره گذشته و در آستانه نمایشگاه بیست و یکم در یک برنامه رادیویی حضور پیدا کرده بودم تا در مورد نمایشگاه صحبت کنم. در بین برنامه و در هنگام پخش موسیقی که میکروفن خاموش بود مجری از من پرسید درست است که شما به برخی ناشران پول دادید تا در نمایشگاه شرکت کنند؟ این حرف خنده‌دار باعث شد تا از مجری سؤال کنم: شما باور می‌کنید؟ او می‌گفت این صحبت در برخی محافل گفته می‌شود. سؤال اصلی من این است که چرا ما می‌خواهیم از خود قهرمان بسازیم؟ چرا می‌خواهیم بگوییم مبارزه‌ای وجود دارد و ما قهرمان آنیم؟ باید یاد بگیریم در حوزه فرهنگ صادق و صمیمی برخورد کنیم.

در جلسه‌هایی که برخی از دوستان عضو یک تشکل پس از اعلام اینکه در نمایشگاه بیستم حضور نخواهند داشت، متقاعد شدند که حضور داشته باشند من به عنوان مشاور رئیس نمایشگاه حضور داشتم. گمان می‌کنم بعد از آن جلسه می‌توانست مسیر همدلی و همکاری ادامه داشته باشد اما شخصاً چنین چیزی را در طول این سال‌ها حس نکردم.

■ اگر فرض کنیم که شما در نمایشگاه بعدی هم در کسوت مدیر کمیته ناشران داخلی حضور داشته باشید، از آنجا که احتمالاً تا چند هفته دیگر جلسات مقدماتی شورای سیاست‌گذاری نمایشگاه بیست و چهارم آغاز می‌شود، باز هم از رویه پیشین و همکاری نزدیک با تشکل‌ها استفاده می‌کنید؟

□ به طور حتم این کار را می‌کنم. حتی معتقدم باید این دایره گسترده‌تر شده و از ظرفیت تمام تشکل‌های نشر در نمایشگاه استفاده شود. نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران یک چهارراه است که باید تمام تشکل‌ها و فعالان نشر در آن به هم برسند. به اعتقاد من اگر تشکلی می‌تواند بخش‌هایی چون تبلیغات و یا بخش جنبی را به عهده بگیرد باید این اتفاق بیفتد. چون نمایشگاه محل تلاقی تمام بردارهای حوزه نشر کشور است. مدیریت نمایشگاه در اجزای مختلف باید تخصصی بشود. این موضوع کمک می‌کند تا هر کس

■ برای شفاف‌تر شدن موضوع می‌پرسم، یعنی گروهی که نمی‌خواستند در اولین دوره برگزاری نمایشگاه کتاب در مصالای امام خمینی (ره) حضور داشته باشند، بنا بر دلایل درونی خودشان به این نتیجه رسیدند که بالاخره در نمایشگاه حاضر باشند اما اینگونه وانمود کردند که در ازای دریافت پول از برگزار کنندگان نمایشگاه حاضر به شرکت شده‌اند؟

□ بله. متأسفانه اینگونه بوده و وقتی یک مجری رادیو این موضوع را بیان می‌کند یعنی اینکه سایر رسانه‌ها هم در جریان این سخن کذب قرار گرفته‌اند، این بسیار زنده و ناشایست است. مجموعه برگزار کنندگان نمایشگاه کتاب به همه تشکل‌ها نامه می‌نویسد و از آنها دعوت به همکاری می‌کند. برخی به دلیل محدودیت‌های اساسنامه‌ای خودشان به ما اعلام می‌کنند که اتحادیه نمی‌تواند همکاری کند و ما را به تعاونی خودشان معرفی می‌کنند. چون این تشکل‌ها با ما طبق یک قرارداد همکاری می‌کنند و از منظر آنها یک فعالیت اقتصادی محسوب می‌شود. به همین خاطر گفته می‌شود که مثلاً تعاونی‌ها می‌توانند همکاری کنند. هر چند این قراردادها با مبالغ محدود منعقد می‌شود و ما در حد «خسته نباشید» مبالغ را پرداخت می‌کنیم. ما از همه تشکل‌ها دعوت به همکاری می‌کنیم اما با تشکلی همکاری می‌کنیم که بتوانیم بیشتر با آن تعامل داشته باشیم.

■ یکسری حاشیه‌های دیگر هم هر ساله پیرامون نمایشگاه وجود داشته و از قضا بیشتر در بخش ناشران عمومی نمود دارد، مثلاً اینکه هر ساله از حضور برخی ناشران در نمایشگاه جلوگیری می‌شود، یا اینکه برخی عناوین اجازه عرضه در نمایشگاه را ندارند. امسال هم از این دست حاشیه‌ها در نمایشگاه وجود داشت. به عنوان مثال گفته می‌شد که اجازه حضور به موسسه نشر آثار یکی از شهدای عزیز انقلاب اسلامی در نمایشگاه داده نشده، آیا به طور دقیق اینگونه بوده است؟

□ ما چند دسته ناشر داریم که هر ساله پیش از برگزاری نمایشگاه جنجال‌هایی پیرامونشان ایجاد می‌شود. دسته‌ای ناشرانی هستند که قصد دارند سر زبان‌ها باشند و انگار یا پول ندارند که از راه‌های صحیح خرج تبلیغات کنند یا اگر دارند نمی‌خواهند این کار را بکنند. دست به هیاهو می‌زنند تا از این طریق جبران مافات کنند. این گروه پیشینه مشخصی دارند و ما هم کاری به کارشان نداریم. گروهی دیگر ناشرانی هستند که بر اساس آئین‌نامه‌های نمایشگاه، از جمله آئین‌نامه انضباطی، که خودشان هم امضا کرده و متعهد شدند، تخلف می‌کنند. یکی از موارد برخورد با این ناشران محرومیت از حضور در دوره آینده است که باز تاکید می‌کنم خودشان دیده و امضا کرده‌اند. یعنی خود ناشر متخلف می‌داند که در دوره آینده حضور دارد یا ندارد. گروه سوم گروهی هستند که بر اساس معیارهای موجود تعداد عناوین آنها به حد نصاب شرکت در نمایشگاه نمی‌رسد. در مورد همان شهید عزیز که شما اشاره کردید،

چند عنوان کتاب موجود است؟ چند عنوان کتاب دارد؟ ضمن آنکه در این دوره اصلاً ناشری با نام این شهید ثبت نام نکرده بود. بنابراین برخی از این جنجال‌ها ربطی به کمیته ناشران داخلی ندارد و قانونی است که باید اجرا شود. برخی معترضند که چرا این قانون درباره ما اجرا شد؟ قانون در مورد همه اجرا می‌شود، و تفاوتی بین ناشران وجود ندارد. مثلاً قانونی داریم که اگر کتابی ۳۰ سال از چاپ آن بگذرد، بقیه هم می‌توانند چاپ کنند. حالا عده‌ای جنجال راه می‌اندازند که چرا کتاب ما را بقیه چاپ کردند. این عین قانون است ربطی به سلیقه شخصی من نوعی ندارد. نکته آخر اینکه، به هر حال برای برگزاری نمایشگاه هزینه و یارانه‌ای پرداخت می‌شود. این یارانه باید به چه کتابی داده بشود؟ آیا باید به چاپ کتاب‌هایی نظیر فال قهوه و تعبیر خواب داده شود یا منطقی این است که یارانه به کتاب‌هایی پرداخت شود که در راستای اهداف کلان نظام قرار داشته و منتشر می‌شوند؟ آیا منطقی است که این یارانه به ناشری پرداخت شود که همه کتاب‌هایش به موضوع عرفان‌های وارداتی می‌پردازد؟

■ مسئولان ارشد کشور، رؤسای سه قوه و در رأس همه رهبر معظم انقلاب اسلامی از بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران دیدن کردند. شما در بخشی از این دیدارها حضور داشتید. نگاه مسئولان ارشد کشور نسبت به نمایشگاه چگونه بود؟ این را هم برخی می‌گفتند که سالن‌های خوبی برای بازدید رهبری انتخاب نشده بود.

□ خط سیر بازدید رهبر معظم انقلاب اسلامی را ما مشخص نمی‌کنیم. اجمالاً فقط این را بگویم که در نمایشگاه سالن خوب و بد نداریم، همه سالن‌ها ویتترین نشر کشور هستند. اگر نمره آن ۲۰ است یا ۱۰ یا ۲ به هر حال نشر کشور است. نظری هم که مقام معظم رهبری بیان کردند بعد از بازدید از همان سالن‌ها بود. یعنی اظهار لطف و ابراز رضایتشان بعد از بازدید از همان سالن‌ها بود. البته می‌دانم که ایشان از سر لطف این بیانات را فرمودند و ایشان کاملاً در جریان نزدیک زحمات مجموعه برای برگزاری نمایشگاه بودند. اساساً ما این را به حساب درست بودن صد در صد کارها نمی‌گذاریم. قطعاً ایشان از سر علم به تلاش‌های پیش و بعد از برگزاری نمایشگاه اظهار رضایت کردند، رؤسای سه قوه هم همین طور. ما امیدواریم این نگاه در نهایت به تعالی نشر کشور منجر شود، یعنی نگاه همه مسئولان را به تقویت نشر مکتوب کشور - هم از نظر مادی و هم معنوی - معطوف کند و به این سمت سوق داده شود که ما مکان ثابت و مناسبی برای برگزاری نمایشگاه داشته باشیم. نمایشگاه بدون حاشیه‌های اجرایی که انرژی بسیاری از برگزار کنندگان تلف می‌کند، برگزار شود؛ اگر این اتفاق بیفتد به اهداف خود رسیده‌ایم. اما اظهار رضایت مستقیم مقام معظم رهبری از برگزاری نمایشگاه، بهترین تشویق و شاخص اصلی برای برگزار کنندگان بوده است.

خط سیر بازدید رهبر معظم انقلاب اسلامی را ما مشخص نمی‌کنیم. اجمالاً فقط این را بگویم که در نمایشگاه سالن خوب و بد نداریم، همه سالن‌ها ویتترین نشر کشور هستند